

ZALECENIE NR P1

z dnia 12 czerwca 2009 r.

dotyczące wyroku w sprawie Gottardo, zgodnie z którym przywileje, z jakich korzystają obywatele danego państwa na podstawie dwustronnej umowy z zakresu zabezpieczenia społecznego zawartej z państwem trzecim, muszą być również przyznane pracownikom będącym obywatelami innych państw członkowskich

(Tekst mający znaczenie dla EOG oraz dla Umowy między WE a Szwajcarią)

(2010/C 106/14)

KOMISJA ADMINISTRACYJNA DS. KOORDYNACJI SYSTEMÓW ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO,

uwzględniając art. 72 lit. a) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego⁽¹⁾, zgodnie z którym Komisja Administracyjna odpowiada za rozpatrywanie wszelkich spraw administracyjnych lub dotyczących wykładni, wynikających z przepisów rozporządzenia (WE) nr 883/2004 i rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego⁽²⁾,

uwzględniając art. 72 lit. c) rozporządzenia (WE) nr 883/2004, zgodnie z którym Komisja Administracyjna wspiera i rozwija współpracę między państwami członkowskimi i ich instytucjami w zakresie zabezpieczenia społecznego,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Rozporządzenie (WE) nr 883/2004, przyjęte na podstawie art. 42 i 308 Traktatu, jest istotnym narzędziem pozwalającym na korzystanie z podstawowych swobód przewidzianych w Traktacie.
- (2) Zasada, zgodnie z którą zakazana jest wszelka dyskryminacja ze względu na obywatelstwo, stanowi podstawowe zabezpieczenie swobody przepływu pracowników ustanowionej w art. 39 Traktatu. Oznacza to zniesienie wszelkiej dyskryminacji pracowników migrujących w stosunku do pracowników osiadłych w państwach członkowskich w zakresie zatrudnienia, wynagrodzenia i innych warunków pracy.
- (3) W sprawie Gottardo⁽³⁾ Trybunał Sprawiedliwości postąpił zgodnie z zasadą określoną w art. 39 Traktatu w odniesieniu do osoby mieszkającej we Wspólnocie, która pracowała we Francji, we Włoszech i w Szwajcarii. Osoba ta, nie mając wystarczających uprawnień do otrzymania emerytury we Włoszech, zwróciła się o zsumowanie okresów ubezpieczenia uzyskanych

przez nią w Szwajcarii i we Włoszech, tak jak to przewidziano w dwustronnej umowie między Włochami a Szwajcarią z myślą o obywatelach tych dwu krajów.

- (4) Trybunał orzekł w tej sprawie, że w sytuacji, w której państwo członkowskie zawiera z państwem trzecim dwustronną umowę międzynarodową z zakresu zabezpieczenia społecznego, przewidującą, że okresy ubezpieczenia uzyskane w państwie trzecim będą uwzględniane w celu nabycia praw do świadczeń emerytalnych, podstawowa zasada równego traktowania zobowiązuje to państwo członkowskie do przyznania obywatelom innych państw członkowskich takich samych przywilejów, z jakich korzystają jego obywatele na podstawie owej umowy, chyba że może ono przedstawić obiektywne uzasadnienie dla swej odmowy (pkt 34).
- (5) W związku z tym Trybunał stwierdził, że jego wykładnia pojęcia „ustawodawstwo” znajdującego się w art. 1 lit. j) rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71⁽⁴⁾ (obecnie art. 1 lit. l) rozporządzenia (WE) nr 883/2004) nie może uchybiać zobowiązaniu każdego państwa członkowskiego do przestrzegania zasady równego traktowania, o której stanowi art. 39 Traktatu.
- (6) Trybunał uznał, że naruszenie równowagi i wzajemności dwustronnej umowy międzynarodowej zawartej pomiędzy państwem członkowskim i państwem trzecim nie stanowiło obiektywnego uzasadnienia odmowy przez państwo członkowskie, będące jej stroną, rozszerzenia na obywateli innych państw członkowskich korzyści, które jego obywatele z niej czerpią.
- (7) Trybunał nie przyjął również zarzutów, zgodnie z którymi ewentualny wzrost obciążeń finansowych oraz trudności administracyjnych związanych ze współpracą z właściwymi władzami przedmiotowego państwa trzeciego mogłyby stanowić uzasadnienie dla braku przestrzegania zobowiązań wynikających z Traktatu przez państwo członkowskie będące stroną umowy dwustronnej.
- (8) Ważne jest, by wyciągnąć wszystkie stosowne wnioski z tego wyroku mającego zasadnicze znaczenie dla obywateli Wspólnoty, którzy korzystali ze swego prawa do swobodnego przemieszczania się do innego państwa członkowskiego.

⁽¹⁾ Dz.U. L 166 z 30.4.2004, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 284 z 30.10.2009, s. 1.

⁽³⁾ Wyrok z dnia 15 stycznia 2002 r. w sprawie C-55/00, *Elide Gottardo* przeciwko *Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS)*, Rec. [2002], s. I-413.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 149 z 5.7.1971, s. 2.

- (9) Z tego powodu należy wyraźnie stwierdzić, że umowy dwustronne z zakresu zabezpieczenia społecznego zawierane między państwem członkowskim a państwem trzecim muszą być interpretowane w sposób, zgodnie z którym przywileje, z jakich korzystają obywatele państwa członkowskiego będącego stroną umowy, powinny co do zasady być również przyznawane obywatelowi Wspólnoty, który pod względem obiektywnym znajduje się w takiej samej sytuacji.
- (10) Niezależnie od jednolitego stosowania orzeczenia w sprawie Gottardo w indywidualnych przypadkach, należy poddać przeglądowi obowiązujące umowy dwustronne. W odniesieniu do wcześniej zawartych umów art. 307 Traktatu stanowi, że „dane państwo lub państwa członkowskie zastosują wszelkie właściwe środki w celu wyeliminowania stwierdzonych niezgodności”, natomiast w odniesieniu do umów zawartych po dniu 1 stycznia 1958 r., lub po dacie przystąpienia danego państwa członkowskiego do Wspólnoty Europejskiej, zgodnie z art. 10 Traktatu wymagane jest, by te same państwa członkowskie „powstrzymały się od podejmowania wszelkich środków, które mogłyby zagrozić urzeczywistnieniu celów Traktatu”.
- (11) W odniesieniu do nowych umów dwustronnych z zakresu zabezpieczenia społecznego zawieranych między państwem członkowskim a państwem trzecim ważne jest, by mieć na uwadze to, że powinny one zawierać wyraźne odesłanie do zasady niedyskryminacji ze względu na obywatelstwo w odniesieniu do obywateli innych państw członkowskich, którzy korzystali ze swego prawa do swobodnego przemieszczania się w państwie członkowskim będącym stroną danej umowy.
- (12) Stosowanie w indywidualnych przypadkach wyroku w sprawie Gottardo zależy w dużej mierze od współpracy państw trzecich, ponieważ muszą one poświadczyć okresy ubezpieczenia uzyskane w tych państwach przez daną osobę.
- (13) Komisja Administracyjna powinna zająć się tą kwestią ze względu na to, że orzeczenie w sprawie Gottardo dotyczy stosowania zasady równego traktowania w dziedzinie zabezpieczenia społecznego.

Działając zgodnie z warunkami określonymi w art. 71 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 883/2004,

NINIEJSZYM ZALECA WŁAŚCIWYM URZĘDOM I INSTYTUCJOM, ABY:

1. Zgodnie z zasadą równego traktowania i niedyskryminowania obywateli innych państw członkowskich, którzy korzystali ze swego prawa do swobodnego przemieszczania się zgodnie z art. 39 Traktatu, w stosunku do obywateli danego państwa członkowskiego, odnoszące się do emerytur lub rent przywileje, z jakich korzystają pracownicy w tym państwie (najemni i wykonujący działalność na własny rachunek) na podstawie umowy z zakresu zabezpieczenia społecznego zawartej z państwem trzecim, były również co do zasady przyznawane pracownikom (najemnym i wykonującym działalność na własny rachunek) będącym obywatelami innych państw członkowskich i znajdującym się pod względem obiektywnym w takiej samej sytuacji.
2. Nowe umowy dwustronne z zakresu zabezpieczenia społecznego zawierane między państwem członkowskim a państwem trzecim powinny zawierać wyraźne odesłanie do zasady niedyskryminacji ze względu na obywatelstwo w stosunku do obywateli innego państwa członkowskiego, którzy korzystali ze swego prawa do swobodnego przemieszczania się w państwie członkowskim będącym stroną danej umowy.
3. Państwa członkowskie powinny informować instytucje w państwach, z którymi podpisały umowy z zakresu zabezpieczenia społecznego, których postanowienia mają zastosowanie jedynie do obywateli państw będących stronami tych umów, o konsekwencjach orzeczenia w sprawie Gottardo i powinny prosić je o współpracę przy stosowaniu tego orzeczenia Trybunału. Państwa członkowskie, które zawarły umowy dwustronne z tymi samymi państwami trzecimi, mogą działać wspólnie, ubiegając się o taką współpracę. Współpraca ta jest w oczywisty sposób niezbędna, jeśli wspomniane orzeczenie ma być przestrzegane.
4. Niniejsze zalecenie zostaje opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*. Niniejsze zalecenie stosuje się od dnia wejścia w życie rozporządzenia (WE) nr 987/2009.

Przewodniczący Komisji Administracyjnej
Gabriela PIKOROVÁ